

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

Faculty of Social Sciences
Department of Sociology
& Anthropology

הפקולטה למדעי החברה
המחלקה לסוציולוגיה
ולאנתרופולוגיה

המגמה לפסיכולוגיה חברתית
Graduate Program in Social Psychology

המגמה לפסיכולוגיה חברתית
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900
<http://www.biu.ac.il/soc/so>

שנה"ל תשע"ב

חברת זו נועדה לספק מידע כללי על פסיכולוגיה חברתית כתחום אקדמי ויישומי, ומבט על המגמה, הקורסים הניתנים במסגרתה וחברי הסגל הנמנים עליה. פירוט חברי הסגל במגמה ושעות הקבלה שלהם מופיע בנספח א'. בנספח ב' מוצגת רשימת עבודות התזה שנכתבו על-ידי תלמידי המגמה במהלך השנים האחרונות.

מטרת התוכנית

שדה הפסיכולוגיה החברתית העוסק בהתנהגויות, תפיסות ורגשות ברמת היחיד כפי שאלו מעוצבות בתוך הקשרים חברתיים ספציפיים שואב את מקורותיו התיאורטיים והמחקריים מתחומי הסוציולוגיה והפסיכולוגיה. לימודי התואר השני במגמת פסיכולוגיה חברתית חושפים בפני התלמידים תובנות עדכניות המתנסחות בשני תחומי ידע אלו. הלימודים במגמה מעמיקים בדרך זו את הידע התיאורטי והיישומי של הסטודנטים במגוון רחב של תחומים בפסיכולוגיה החברתית. הלימודים במגמה מקנים לסטודנטים כלים תיאורטיים להבנה, ניתוח ופרשנות של תהליכים חברתיים בהקשרים מגוונים, לצד מיומנויות מחקר בסיסיות שיאפשרו להם לבחון שאלות מחקריות מתחומי התעניינותם או עיסוקם המקצועי. חברי סגל המגמה מתמחים, בין השאר, בתחומי זהות אישית וחברתית, קוגניציה חברתית, יחסים בין-אישיים, שינוי עמדות ושכנוע, התנהגות תוקפנית ויחסי עזרה, תהליכים תוך-קבוצתיים ויחסים בין-קבוצתיים.

שימו לב: הלימודים בתוכנית מכוונים להעמקה ולהרחבה של ידע ומיומנויות שכבר התחלתם לצבור במהלך לימודי התואר הראשון – לפיכך יש לצפות כי בחלק מהתחומים והתחומים המתודולוגיים במיוחד, חלק מהחומרים יהיו מוכרים במידה מסויימת.

התוכנית לפסיכולוגיה חברתית באה לענות על מספר צרכים:

1. **ביקוש לחוקרים:** בשנים האחרונות אנו עדים לתנופה במחקרי התנהגות צרכנית, פוליטית, ובין-אישית. מכונים המבצעים מחקרים אלו, חברות פרסום, יחידות שיווק וגיוס בארגונים שונים - כולם מעונינים בשיטות ורעיונות הקשורים בחשיפת גורמים מעצבי התנהגות ובהשפעה על התנהגות. עם התפתחות זו, עולה גם הביקוש לחוקרים המיומנים במסגרות התיאורטיות ובשיטות המחקר החברתיות, שיצטרפו ויתרמו לכיווני עבודה אלו.

2. **ביקוש למנהלים ועובדים עם רקע בפסיכולוגיה חברתית:** השינויים הרבים בהתפתחות תחום יחסי העבודה בישראל, והעלייה במודעות לגבי נורמות של העסקה ושל טיפוח עובדים, חיזקו מאד את התפיסה כי מן הראוי להעסיק מנהלים ועובדים, שהנם בעלי רגישויות לתהליכים בין-אישיים ולהקשר החברתי בו הם מתקיימים. תואר שני בפסיכולוגיה חברתית, ובמיוחד תזה שנכתבה בגישה זו, נתפסים כיום כמרכיב חשוב בהכשרתם של עובדים בכירים בטווח רחב של תפקידים. בחיפוש אחר עובדים בעלי יכולת ניהול וכושר ניתוח, מקומות עבודה רבים שואפים לאתר את מי שכתבו עבודות מחקר ותרגלו בכך את רמת העצמאות המחשבתית והיצירתיות הנדרשת להצלחת אירגוניהם.

3. **פסיכולוגיה חברתית ולימודי המשך:** ישנן כיום מספר תוכניות של פיתוח מקצועי בתחומים שונים (כגון קורסים המכשירים מנחי קבוצות ויועצים בתחום הבין-אישית) הדורשות תואר שני במדעי ההתנהגות כדרישה מקדימה. פסיכולוגיה חברתית מהווה התמחות רלוונטית במיוחד לתוכניות אלו.

קהל היעד ותנאי הקבלה

התוכנית מיועדת לבעלי תואר ראשון במדעי ההתנהגות, המעוניינים להרחיב את השכלתם בתחום הפסיכולוגיה החברתית, כשלב בהכשרתם המקצועית או לצורכי התפתחותם האישית.

תנאי הקבלה למגמה לפסיכולוגיה חברתית הם בהתאם לתנאי הקבלה הכלליים המפורטים ב"דיעון לתלמידי התואר השני והשלישי במחלקה לסוציולוגיה ולאנתרופולוגיה", אותו ניתן לקבל במזכירות המחלקה (או באתר האינטרנט <http://www.biu.ac.il/SOC/so/>). הגשת המועמדות ללימודים במגמה צריכה לכלול גיליון ציונים מלא ומעודכן, שתי המלצות, ותשובות לשאלון המידע. רצוי שההמלצות ינתנו מאת אנשי סגל אקדמי המכירים באופן אישי את המועמד/ת.

מכסת התלמידים המתקבלים בכל שנה תלויה במספר המנחים וביכולתם להנחות סטודנטים בעבודת המחקר לתואר השני (תזה). לכן, הקבלה למגמה היא סלקטיבית ומצומצמת.

הקריטריונים לקבלה נשענים על מספר מרכיבים: ממוצע ציונים, ציונים באנגלית ובשיטות מחקר, ויכולת לימודית ומחקרית כפי שבאה לידי ביטוי בסמינריונים ומשתקפת בהמלצות.

השלמות

על-פי-רוב, סטודנטים ללא רקע מקיף בסוציולוגיה אינם יכולים להתקבל ללימודים במגמה. עם זאת, במקרים מסוימים יוכלו סטודנטים כאלה להשתלב בתוכנית הלימודים לאחר השלמת קורסי מבוא בסוציולוגיה כמו: מבוא לסוציולוגיה, תיאוריות סוציולוגיות, החברה הישראלית ופסיכולוגיה חברתית. אלה מכם שחייבים בשיעורי השלמה, קיבלו על כך הודעה מהוועדה לתואר שני. בהתאם להוראות הוועדה המחלקתית לתואר שני (ובכפוף לשינויים אפשריים), אין חובה להירשם לתרגילים המלווים את קורסי השלמה, ואין צורך בהגשת תרגילים. על-פי הוראות האוניברסיטה, אם הסטודנטים מחוייבים בשש שעות השלמה או יותר, הם זכאים לשנת השלמות בנוסף לשנתיים

אנגלית ויהדות

סטודנטים לתואר שני נדרשים לעבור בחינת מיון באנגלית על מנת לקבוע האם הם חייבים בקורס. הבחינה באנגלית מתקימת פעמיים בשנה. ניתן להתעדכן לגבי מועדי הבחינות במחלקה לאנגלית. כמו כן, חלה חובה ללמוד קורסי יסוד ביהדות. פרטים לגבי קורסים אלה מופיעים בחוברת "תואר שני ולימודי תעודה" שיוצאת לאור על-ידי הוועדה לתואר שני של האוניברסיטה.

סטטיסטיקה

מבחן מיון לקורס סטטיסטיקה לתואר שני יתקיים בשיעור הראשון של השנה. תלמידים שיכשלו במבחן יידרשו לקורס השלמה בסטטיסטיקה ב' מהתואר הראשון. תלמידים אלה ילמדו את הקורס "סטטיסטיקה רב-משתנית" בשנה ב'.

תכנית הלימודים במגמה

הלימודים לתואר השני במחלקה לסוציולוגיה מתקיימים **בימים שלישי ורביעי** בשבוע. תוכנית הלימודים מתוארת בהרחבה בידיעון לתלמידי התואר השני והשלישי במחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה.

חובות הלימודים במגמה לפסיכולוגיה חברתית כוללות קורסי חובה, סמינריונים מחקרניים, קורסי בחירה ועבודת תזה (עבודת מחקר). מכסת שעות הלימודים במגמה היא 16 ש"ש. מכסה זו מורכבת מ- 5 ש"ש בקורסים שהם חובה לכל המגמות, ומ- 11 ש"ש בתוך המגמה (מכסת הלימודים במסלול ללא תזה היא 20 ש"ש). תוכנית הלימודים

מתוכננת לתקופה של שנתיים, שבמהלכן יש לסיים את כל הדרישות לתואר. לפיכך, התלמידים חייבים ללמוד לפחות שמונה שעות שנתיים (לא כולל לימודי השלמה) במהלך שנת הלימודים הראשונה. סטודנטים ותיקים ילמדו לפי החובות שנקבעו בשנת התחלת לימודיהם. בדרך כלל ציפיינו היא כי בכל שנה יתמסרו התלמידים לכתיבת עבודה סמינריונית אחת בלבד. בדרך זו יכולים התלמידים לעמוד בדרישה לקריאה מקיפה בחומרי הסמינר ובתחום הספציפי בו הם כותבים עבודה.

ככלל, הלימודים במגמה הם במסלול עם תזה. עם זאת, סטודנטים שלא יצליחו לעמוד בדרישת כתיבת התזה, יוכלו לסיים את לימודיהם במגמה במסלול ללא תזה, בתנאי שירחיבו את היקף לימודיהם מ-16 ש"ש ל-20 ש"ש (כולל סמינר נוסף, כך שישלימו שלושה סמינרים סה"כ), ויעמדו בהצלחה במבחן סיום אינטגרטיבי בתום השנה האחרונה ללימודיהם.

במקרה כזה, יצוין במפורש על-גבי תעודת המוסמך כי הסטודנט/ית סיימ/ה את לימודיו/ה במגמה לפסיכולוגיה חברתית ללא תזה. הלימודים ללא תזה מתאימים לתלמידים שלא הצליחו ליצור קשר עם מנחה. תלמידים רבים העובדים בזמן הלימודים מוצאים את עצמם מתכננים לימודים ללא תזה כדרך לקיצור הזמן המושקע בלימודים. הניסיון מלמד כי שמירה על מסגרת הקצאת שעות סבירה למחקר בסופו של דבר מאפשרת לתלמידים טובים סיום עבודת תזה בהיקף השקעה דומה.

קורסי חובה לכל התלמידים

שנה א'

2 ש"ש	סוגיות נבחרות בתיאוריות סוציולוגיות
1.5 ש"ש	סטטיסטיקה רב משתנית (כולל תרגיל)
1.5 ש"ש	שיטות מחקר איכותניות (כולל תרגיל)

שנה ב'

1 ש"ש	שיטות מחקר כמותיות מתקדמות – למסלול הכמותני
-------	---

או: שיטות מחקר איכותניות מתקדמות – למסלול האיכותני

סה"כ 6 ש"ש

מבנה הלימודים במגמה לפסיכולוגיה חברתית במסלול עם תזה

2 ש"ש קורס מתקדם בפסיכולוגיה חברתית
דרישת קדם: מבוא לפסיכולוגיה חברתית בתואר ראשון

4 ש"ש שני סמינריונים (לפחות אחד במגמה)

4 ש"ש קורסי בחירה (שרובם במגמה - ראו הערה 7)

סה"כ 10 ש"ש

מבנה הלימודים במגמה לפסיכולוגיה חברתית במסלול ללא תזה

2 ש"ש קורס מתקדם בפסיכולוגיה חברתית
דרישת קדם: מבוא לפסיכולוגיה חברתית בתואר ראשון

6 ש"ש שלושה סמינריונים (לפחות שנים במגמה)

6 ש"ש קורסי בחירה (שרובם במגמה - ראו הערה 7)

סה"כ 14 ש"ש

הערות

1. חובה ללמוד סמינריון אחד בשנה הראשונה.
2. אין ללמוד יותר מסמינר אחד אצל אותו מרצה.
3. חובה לסיים את לימודי ההשלמות עד סוף שנה א', בציון ממוצע 80 לפחות.
4. יש לסיים את ההשלמות באנגלית עד סוף שנה א'.
5. תלמידים הנדרשים להשלים קורס מבוא לפסיכולוגיה חברתית מתואר ראשון, ילמדו קורס חובה "קורס מתקדם בפסיכולוגיה חברתית" בשנה ב'.
6. תלמידים הנדרשים להשלים קורס תיאוריות סוציולוגיות מתואר ראשון, ילמדו תיאוריות סוציולוגיות לתואר שני בשנה ב'.

7. חובה ללמוד לפחות 8 ש"ש בכל שנת לימודים, עד לסיום החובות.
8. קיימת אפשרות לקחת קורסי בחירה מחוץ למגמה או למחלקה בהיקף מצומצם.
9. מכסת השעות הנדרשת במסלול ללא תזה היא 20 ש"ש, כולל שלושה סמינריונים.

הסמינריון המחלקתי

המחלקה עורכת סמינריון עבור הסגל והתלמידים לתארים מתקדמים, בימי רביעי בשעות 14:00–16:00. בסמינריון מתארחים מרצים מהמחלקה ומחוץ למחלקה, העוסקים במגוון נושאים בסוציולוגיה ובאנתרופולוגיה. תלמידי דוקטוראט חייבים להשתתף בכל המפגשים, ולדווח על נוכחותם בדו"ח ההתקדמות התקופתי. תלמידי התואר השני מוזמנים להשתתף במפגשים, והציפייה היא שכל התלמידים יגיעו. רשימת ההרצאות תפורסם בנפרד, סמוך לפתיחת שנת הלימודים.

מפגשי מגמה

המגמה לפסיכולוגיה חברתית עורכת מספר מפגשים במשך השנה עבור תלמידי המגמה. המפגשים יתקיימו בימי רביעי, שבהם לא יתקיים סמינר מחלקתי. התלמידים מוזמנים לפנות למרצים ביוזמה לקיום מפגשים נוספים סביב סוגיות ספציפיות המבקשות התייחסות. בשל החשיבות שאנו מייחסים לסמינרים ולמפגשים אלו לא ניתן להרשם לקורסים הניתנים בימי רביעי בין שתיים לארבע.

עבודת התזה

הלימודים במסלול עם תזה מכוונים להכין את הסטודנטים לבצע עבודת מחקר עצמאית שתבוצע במהלך השנה השנייה והשלישית. הוועדה לתואר שני של האוניברסיטה מחייבת את הסטודנטים להגיש הצעת מחקר עד סוף סמסטר א' של שנת הלימודים השנייה. תלמידים שאינם עומדים

במשך השנה הראשונה בתוכנית, יבחרו התלמידים מנחה ונושא לעבודת הגמר בתחום התמחותם. סטודנטים במגמה יכולים לבצע את עבודות המחקר שלהם בהנחיתו של כל אחד מחברי הסגל במחלקה (ולעיתים אף מחוץ למחלקה), ולא רק בהנחיית מרצים המלמדים במגמה. הצעת מחקר מפורטת תוגש לוועדה לתארים מתקדמים במחלקה בהתאם לתקנון המחלקה ולמפורט בחוברת ההנחיות. לאחר אישור ההצעה במחלקה, היא תועבר לוועדה לתואר שני של האוניברסיטה. לאחר שיסיים התלמיד את עבודת הגמר והיא תאושר על-ידי המנחה, ייקבע קורא נוסף שישפוט את העבודה ויגיש עליה את הערכותיו. לאחר אישור העבודה יעמוד התלמיד במבחן בעל-פה להגנה על התזה.

בחינת גמר

על התלמידים במסלול ללא תזה לעמוד בבחינת גמר מסכמת, לאחר סיום כל חובות הלימודים שלהם. הבחינה תכלול דיון אינטגרטיבי בכמה מאמרים מרכזיים, מתוך רשימה שתימסר מבעוד מועד.

מלגות

כדאי לדעת:

רבים מתלמידי המגמה זכו בשנים האחרונות במלגות

מטעם אוניברסיטת בר-אילן.

כדאי לברר פרטים לגבי נוהל הגשת בקשה למלגה לוועדת המלגות

מידע נוסף על תכנית הלימודים לתואר שני מופיע בפרסומים הבאים של
המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה (שאותם ניתן למצוא במזכירות המחלקה או באתר
האינטרנט: <http://www.biu.ac.il/SOC/so>):

* ידיעון לתלמידי התואר השני והשלישי במחלקה לסוציולוגיה ולאנתרופולוגיה
* חוברת הנחיות להכנה, להגשה ולכתיבת הצעה לתזה ותזה

תיאור הקורסים והסמינריונים הניתנים במסגרת המגמה לפסיכולוגיה חברתית

שימו לב: הרשימה מדגימה קורסים הניתנים במגמה

ואינה תואמת את תוכנית הלימודים לשנה ספציפית

קורס מתקדם בפסיכולוגיה חברתית (קורס חובה) - ד"ר אבי שושנה דרישת קדם: מבוא לפסיכולוגיה חברתית בתואר ראשון

מטרתו המרכזית של הקורס הינה סקירה מקיפה של סוגיות מחקר עדכניות - תיאורטיות
ואמפיריות - בחקר פסיכולוגיה חברתית. סקירה זו תכלול קריאה ודיון ביקורתי במספר תחומי ידע:
תיאוריות מרכזיות בפסיכולוגיה חברתית; שיטות מחקר בפסיכולוגיה חברתית; יחסים פסיכולוגיים-
חברתיים בקרב הפרט (עצמי, גוף; רגשות; תפיסה חברתית; עמדות ושינוי עמדות); יחסים
בינאישיים (סוציאליזציה; שכנוע; משיכה בינאישית; קונפורמיות; סטייה); יחסים קבוצתיים
וארגוניים (קבלת החלטות בקבוצה; מנהיגות, פיקוח חברתי); יחסים בין-קבוצתיים (סטריאוטיפים,
גזענות, התנהגות קולקטיבית, התנהגות ארגונית).

הגבר החדש: אבהות וטיפול בילדים (סמינר מחקרי) - ד"ר רות גונט – לא ינתן בתשע"ב –

המרצה בשבתון

הסמינר יעסוק בשינויים החלים בהגדרת תפקיד האבהות ובמידת מעורבותם של אבות בטיפול בילדים. מטרתו לדון בהיבטים שונים הנוגעים לשינויים אלה, כגון הגורמים הפסיכולוגים-חברתיים הקובעים את מידת מעורבות האב בטיפול בילדים, מקומן של האמהות בתהליך השינוי, ואבות כמטפלים עיקריים. הדיון בסוגיות אלה ייערך מתוך מטרה להקנות למשתתפים דרכי חשיבה מחקרית ולספק הזדמנות להתנסות במחקר מעשי עצמאי.

מגדר, עבודה ומשפחה (סמינר מחקרי) - ד"ר אורלי בנימין

השינויים שחלים בעולם העבודה ובקשר בינו לבין עולם המשפחה הם מהירים ומרתקים. חשוב להבין את התהליכים הסוציולוגיים המתרחשים בקשר בין מגדר עבודה ומשפחה הן כחוקרי החברה והן כמשתתפים פעילים המתמודדים עם עולמות אלה. עד שנות ה-70 נטו סוציולוגים להתייחס אל עבודה ומשפחה כספירות נפרדות. כניסה מואצת של נשים משכילות לשוק העבודה במשך שלושת העשורים האחרונים היוותה קטליזטור למחקר על הקשר בין עבודה ומשפחה שהתפתח בכיוון חקר השפעת התהליך על נשים, בני-זוגן, מעבידים והחברה בכללותה. הסמינר מציג פרספקטיבה ביקורתית בהקשר זה המכוונת לערעור הנחות מקובלות במיוחד ביחס לדיכוטומיות ההירארכיות פרטי/ציבורי, נשי/גברי, עבודה/אהבה, פרנסה/טיפול, יצור/צריכה.

מין, כוח וכסף בפסיכולוגיה חברתית (סמינר מחקרי) – ד"ר אורלי בנימין

הסמינר מעמיד מבוא למגדר, מונוגמיה והטרוסקסואליות לצד מבוא לחשיבה פמיניסטית על מיניות ואלימות. על בסיס מבואות אלו תוצג הפסיכולוגיה החברתית של ילדות ונעורים בדגש על חיי היומיום כחשופים לפורנוגרפיה ותקיפה מינית. בהקשר זה יוצגו מחקרים העוסקים בהתנהגות

פסיכולוגיה חברתית של העצמי (סמינר מחקרי) – ד"ר אבי שושנה

האופנים בהם פרטים חווים עצמם, פועלים על עצמם ומתחזקים עצמיותם בחיי היומיום שוכנים בבסיס קורס זה. דגש מיוחד יינתן על ההקשר החברתי של כינון מושג העצמי קרי: תהליכי הפקת מושג העצמי ואישיות על ידי תרבויות וארגונים והמו"מ שפרטים מנהלים עם מבנים חברתיים. הנושאים העיקריים שיידונו בקורס הם: תיאוריות מרכזיות בחקר העצמי (דגש מיוחד יינתן על האינטראקציות בין מבנה וסוכן ובין תרבות ואישיות); השיח הפסיכולוגי בחיי היומיום; תרבות ואישיות-גישה השוואתית; אתנוגרפיות של עצמי ושינויי עצמי; ביוגרפיות ואוטוביוגרפיות.

יחסים בין קבוצתיים (סמינר מחקרי) - ד"ר אפרים תבורי

מטרת הסמינר היא להבין את הגורמים המשפיעים על היחסים בין קבוצות שונות, בחברות שונות ובזמנים שונים, הן במישור המיקרו והן במישור המאקרו. הקורס יתמקד בתיאוריות בפסיכולוגיה חברתית של יחסים בין קבוצות (למשל: Realistic Conflict Theory; Social Identity Theory; Equity Theory) ובניסיונות ליישם במחקר ובכתיבה אקדמית. יושם דגש על מחקר יחסים בין קבוצות בהקשר הישראלי.

עמדות ותהליכי שכנוע – ד"ר אפרים תבורי

עמדה היא הבניה חברתית המשפיעה על ההתנהגות. בקורס זה נתמקד בעמדות כאחת מאבני היסוד בפסיכולוגיה חברתית, ונבדוק את המבנה של העמדה; הדרכים לבדוק אותה; הדרך שבה

פסיכולוגיה חברתית של יישוב סכסוכים - ד"ר אפרים תבורי

הקורס יעסוק במגוון נושאים הקשורים בהסלמת קונפליקטים ובפתרונם. ייעשה ניסיון להראות את הקשר בין התיאוריות לבין שיטות מעשיות שהתפתחו לפתור קונפליקטים. בין הנושאים שיידונו בקורס: שיתוף פעולה ותחרות, צדק, יצירת אמון, קומוניקציה ושכנוע במשא ומתן, פתרון בעיות וקבלת החלטות ביישוב סכסוכים, תרבות וקונפליקט וכן שאלת קיומם של קונפליקטים ללא פתרון.

תהליכי תפיסה חברתית וייחוס - ד"ר רות גונט – לא ינתן בתשע"ב – המרצה בשבתון

מאחר שאיננו יכולים לצפות באופן ישיר במחשבותיהם וברגשותיהם של אנשים אחרים, אנו נאלצים להסיק מתוך התנהגותם הגלויה. הקורס עוסק באופן שבו אנו מפרשים את התנהגותם של אחרים ומסיקים ממנה מסקנות על אופיים וכוונותיהם. נדון בו בתיאוריות המסבירות את תהליך ההיסק על מרכיביו האוטומטיים והנשלטים, ואת הגורמים הקובעים איזו מסקנה תתקבל בסופו. בנוסף נלמד על יישומיהן של תיאוריות ייחוס למצבי הצלחה וכישלון, ליחסי זוגיות ולטיפול בדיכאון.

סטריאוטיפים ודעות קדומות – ד"ר רות גונט - הקורס לא ינתן בתשע"ב – המרצה בשבתון

הקורס יבחן לעומק את האספקטים הקוגניטיביים, הרגשיים וההתנהגותיים של התייחסות לאנשים לפי השתייכותם החברתית. נדון במחקרים שנועדו לענות על שאלות כגון: כיצד סטריאוטיפים נוצרים, מהם המנגנונים המסייעים לשימורם, מהו מקורן של דעות קדומות, ובאילו אמצעים ניתן להפחיתן.

האישי והפוליטי באי בטחון תעסוקתי – ד"ר אורלי בנימין

המטרה העיקרית של הקורס היא חיזוק ההבנה הסוציולוגית של תהליכים מוסדיים ומבניים בתחום המדיניות הציבורית והשלכותיהם על שוק העבודה באופן פוליטי ועל קהילת המפרנסות והמפרנסים באופן אישי. הקורס בא לחזק בקרב תלמידים מתקדמים בסוציולוגיה את התפיסה הסוציולוגית המכוונת לחיבורי מאקרו-מיקרו המאפשרת את המשגתן של מצוקות אישיות במונחים של בעיות חברתיות על פי מסורת החשיבה של הדמיון הסוציולוגי אותה העמיד C.W. MILLS מטרה נוספת של הקורס היא פיתוח ההבנה לגבי האופנים העכשוויים בהם צורות ההעסקה החדשות משעתקות מבנים של מעמד, מגדר ואתניות/גזע/לאומיות.

יחסים זוגיים – ד"ר אורלי בנימין

הקורס מציג פרספקטיבה סוציולוגית על יחסים זוגיים המוגדרים בהקשר זה כיחסים אינטימיים ארוכי טווח. הפרספקטיבה המוצגת מכוונת ליצירת מסגרת תיאורטית הקושרת בין רמת המיקרו ורמת המיקרו תוך התמקדות בהירארכיה המגדרית, שיעתוקה ואיתגורה. הקורס מציג מספר נושאים מרכזיים: אינטימיות כאפיון אפשרי של יחסים זוגיים וכציפייה; גלובליזציה, אי-בטחון תעסוקתי וזוגיות, אלימות גברים נגד נשים, רומנטיקה, יחסי כח, מכניזמים של שתיקה והשתקה, משא ומתן ושינוי, זהות מגדרית, גירושים, המעבר להורות, זוגיות חד מינית, גבריות וזוגיות שוויונית. הקורס שואב ממקורות אנגלים ואמריקאים ומעלה את שאלת האפשרות ליישם תובנות מחקריות של מקורות אלו ביחס למציאות הישראלית.

משיכה בין-אישית - ד"ר אורלי בנימין

מטרתו העיקרית של הקורס היא העמקת והרחבת ההכרות עם הדיון הפסיכולוגי-חברתי בתחום של משיכה בין-אישית. התחום של משיכה בין-אישית עוסק בתהליכי התקרבות בין יחידים או חסימתם כפי שהם מתקיימים בהקשרים שונים וברמות שונות. הקורס מציג שתי פרספקטיבות

התנהגות תוקפנית - ד"ר אורלי בנימין

הכרות עם הדין הפסיכולוגי-חברתי בתחום ההתנהגות התוקפנית; סקירת תיאוריות מרכזיות בתחום; הכרת ריבוי הפנים בהתייחסות החברתית לאלימות; אלימות כלפי נשים; אלימות של נשים; אלימות כלפי ילדים; אלימות של ילדים; תיאוריות מהן נובעים קווים מנחים לצמצום התנהגות אלימה. הקורס ניתן בדגש על גישה הרואה את האלימות כמייצרת ונתמכת חברתית.

תמיכה חברתית ובידוד – ד"ר שירה עופר

מטרת הקורס הינה להכיר את תופעת התמיכה החברתית, הן ברמת הפרט והן ברמה החברתית, ולעמוד על מורכבויותיה. התלמידים בקורס ילמדו לגבש טענה תיאורטית אודות תמיכה חברתית ולבחון אותה בצורה אמפירית, במסגרת כתיבת עבודת סמינריון. תוכן הקורס: ליחסים בין-אישיים תפקיד חשוב בהתפתחותו של הפרט והצלחתן של קבוצות חברתיות שונות. מחקרים רבים מראים כי לסביבה החברתית בה שזור הפרט השפעה על בריאותו, השתלבותו בכוח העבודה, הצלחתו בלימודים, ותחושת הרווחה הכללית שלו. הקורס יתמקד בתופעת התמיכה החברתית והשלכותיה על הפרט, הקבוצה והחברה כולה, והוא ידון בהיבטיה החיוביים והשליליים כאחד. הנחת היסוד העומדת בבסיס גישה זו הנה שהתנהגות הפרט אינה תוצאה של פעילות אוטונומית או תוצר של אילוצים מבניים, אלא פונקציה פונקציה של המאפיינים החברתיים של הסביבה בה הפרט פועל. במסגרת הקורס נדון במושגים חשובים אשר נעשו פופולאריים מאד במחקר הסוציולוגי

מנהיגות – ד"ר שני קונה

מנהיגות היא התופעה הנצפית ביותר והמובנת פחות עלי אדמות" (ג'יימס מקגרגור ברנס). (בחלק הראשון של הקורס נכיר תיאוריות קאנוניות להבנת התופעה האנושית המרתקת של מנהיגות ונציג את הגישות המחקריות השליטות בתחום. בהמשך, נתייחס לפרספקטיבות חדשות בחקר מנהיגות בעשור האחרון. בחלק השני של הקורס ננתח בביקורתיות גילויים מגוונים של מנהיגות בהקשרים חברתיים רחבים, ביניהם: מנהיגות וג'נדר; הזיקה בין מנהיגות לבין גילויים של רוחניות וביטויי "העידן החדש" בישראל, ועוד. עוד נברר האם ניתן לפתח מנהיגות, ונדבר על הפרקטיקות הנפוצות בהקשר של כמיהה אנושית זו.

פסיכולוגיה של הקולקטיב – ד"ר שני קונה

מטרת הקורס היא להבין תופעות קלאסיות ועדכניות המכונות "פסיכולוגיה של המון", תוך עיסוק ביקורתי בקשר בין הצרכים הפסיכולוגיים של הפרט ושל הקבוצה לבין המענים החברתיים שהתפתחו ביחס אליהם.

הנחית קבוצות – גב' סיגל שחר

הקורס יעסוק בחקר תהליכים המתרחשים בקבוצה קטנה. הלמידה בקורס תשלב התנסות חווייתית בדינאמיקה קבוצתית, לימוד תיאורטי של נושאים ומודלים מרכזיים בהבנת קבוצה, וכן תרגול של מיומנויות הנחייה והתנסות בהנחיית עמיתים בקבוצת הלימוד. הקורס מוגבל ל-15 סטודנטים מהמגמה לפסיכולוגיה חברתית. עדיפות תינתן לתלמידי שנה ב'.

נספח א': רשימת חברי סגל המגמה

ד"ר **אורלי בנימין – ראש המגמה** (חדר 333, טלפון: 5318189, benjamo@mail.biu.ac.il)
פסיכולוגיה חברתית של מגדר, זוגיות ורגשות, משיכה בינאישית, התנהגות תוקפנית, זהות
במחזור החיים, פגיעות בשוק העבודה

ד"ר **אפרים תבורי** (חדר 330, טלפון: 5318190, tabore@mail.biu.ac.il)
פסיכולוגיה חברתית, תקשורת המונים, קבוצות וזרמים דתיים, תפקידי מינים, חוק וחברה, הגירה
וקליטה

ד"ר **רות גונט** (חדר 405, טלפון: 5318187, gauntr@mail.biu.ac.il) – **בשבתון בתשע"ב**
פסיכולוגיה חברתית של המשפחה, יחסים בין-קבוצות, סטריוטיפים ודעות קדומות, קוגניציה
חברתית

ד"ר **אבי שושנה** (חדר 407, טלפון: 5318839, shushana@mail.biu.ac.il)
פסיכולוגיה חברתית של העצמי, אתנוגרפיות של עצמי ושינוי עצמי, תרבות ואישיות, השיח
הפסיכולוגי בחיי היומיום, סוציולוגיה של תרבות (אמצעי תקשורת המונים ותרבויות
אלטרנטיביות), זהויות ארגוניות

נספח ב': רשימת עבודות התזה שנכתבו במגמה בשנים 2005-2010

ד"ר אורלי בנימין	מפגש בין תרבותי בין עולים לותיקים במסגרת מקום העבודה – ניתוח מקרה	אברהמי, לילך
ד"ר רות גונט	השפעת עמדות האם ונטייתה לשמירת סף אמהית על מעורבות האב בטיפול בילדים	אדמתי, לילך
ד"ר אורלי בנימין	הקשר בין אי-ביטחון תעסוקתי, חוללות עצמית ואיכות חיי הזוגיות בהקשר של התמודדות נשים עם תהליכי שינוי בקיבוץ	איזן-סלע, קרן
ד"ר רות גונט	מחקר לונגיטודינלי של הגורמים המנבאים מעורבות אבות בטיפול בתינוקות: סוציאליזציה, תפיסות מהותניות, ועמדות כלפי מגדר	אלבאום, יעל
ד"ר אורלי בנימין	בית ועבודה/קריירה: ההתנסות הנשית במעבר לאימהות	אלקנה-קפלן, מיכל
ד"ר אורלי בנימין	ביטוייהן של זהויות אימהיות ותפיסת התפקיד האימהי בקרב נערות מתבגרות	ארליכמן, נורית
ד"ר אבי שושנה	הקשר בין זהות דתית, מושג העצמי ואושר	אשרת, יפעה
ד"ר אורלי בנימין	עבודת רגש ואמפתיה בשירות לקוחות ובמוקד סיוע נפשי	בר-דוד, שני
ד"ר אפרים תבורי	ניתוח תפיסת יחסים דתיים-חילוניים	בר-ירחי, אסתר
ד"ר אפרים תבורי	השפעת סוג האינפורמציה הניתנת לפני הניתוח על חרדת המטופל	בוזגלו, מרים
ד"ר רות גונט	חלוקת עבודת הבית: בחינת המודלים התיאורטיים מחוץ להקשר המשפחתי	בוקניק, שלום
ד"ר אפרים תבורי	השפעת הקרבה את הדת ורמת מיקוד השליטה על החרדה מפני פיגועים בקרב בני-נוער בעפולה	בלייר, דקל
ד"ר אורלי בנימין	הקשרים שבין אי-ביטחון תעסוקתי, התנהגויות של אזרחות ארגונית, תמיכה ארגונית נתפסת ושיתוף בקבלת החלטות	בן-יקר ברדריאן, מירב
ד"ר אפרים תבורי	זהות קולקטיבית של תורמי דם מתמידים בישראל: הבטים נורמטיביים וקוגניטיביים	בנסקי, יגאל
ד"ר רות גונט	תפיסות ממוגדרות של הצלחה בחיים ומימוש עצמי: תפקידם הממתן של סקסיזם אמביוולנטי ואידאולוגיות מגדר	ברזילי, אסנת
ד"ר טובה גמליאל	זהותם של זקנים במפגש הטכנולוגי הבין-דורי: בין השתתפות לצפייה	ברצ'בסקי, דנה
ד"ר רות גונט	השפעת הסוציאליזציה המוקדמת על מעורבות אבות בקיבוץ: חיקוי או פיצוי	בשיא, ליאת
ד"ר אפרים תבורי	הבניית הזהות החברתית בעיתון תנועת ש"ס "יום ליום"	גואז, גולן
ד"ר אורלי בנימין	משמעויותיה המשתנות של אהבה	גואטה, ליאורית

ד"ר אפרים תבורי	סטריאוטיפים קבוצתיים וסטריאוטיפים פרטיים של דתיים	גולן-נחמני, סיגלית
ד"ר אפרים תבורי	התהוות זהות חילונית בחברה הישראלית כפי שהיא משתקפת בקרב מצביעי מפלגת שינוי	גריןולד, יעל
ד"ר אורלי בנימין	אבהות חדשה בישראל, פרספקטיבה מגדרית על גבריות ואבהות כמתעצבים בהקשר המוסדי והזוגי	גרשוני, דרור
ד"ר רות גונט	"תצא נפשי עליך": השפעת סגנון מנהיגותו וכישוריו הרגשיים של המנהל על יחסו האמפתי של נציגי השירות ללקוח	דניאל, שרון
ד"ר אפרים תבורי	המרצה חברתית ונהיגה. ההשפעה של תקנת הליווי על נהגים חדשים	הדרי, עפרי
ד"ר אורלי בנימין	דימויי גבריות ותפיסת מחיריה בקרב נערים מתבגרים בישראל	הולנדר, עינת
ד"ר אורלי בנימין	ביטויי כעס בנישואין: תפיסת בני הזוג את ההבדלים ביניהם בניהול קונפליקטים	זאור, רבקה
ד"ר אורלי בנימין	תהליכים זהותיים של נשים דתיות: פרשנות של נשים דתיות לייצוג דתיים במדיה הטלוויזיונית	זמיר, עפרה
ד"ר אורלי בנימין	האוריינטציה המשתפת בהתמודדות עם לחצי היום-יום בקרב זוגות החיים בקוהביטציה (מגורים משותפים טרום נישואין)	טאוב, אסנת
ד"ר אורלי בנימין	פורנוגפיה ואינטימיות- הילכו שניהם יחדיו? תפיסות ורגשות של נשים לגבי הקשר בין אינטימיות ופונוגרפיה	טליוסטן, דימיטרי
ד"ר אורלי בנימין	חרדה ממתמטיקה והשפעתה על השאיפות התעסוקתיות של נערות עולות מחבר העמים וילידות הארץ	טבורסקי, ליובוב
ד"ר אורלי בנימין	תפיסת מתבגרים את הוריהם: הפער בין הרצוי למצוי כמקור להיווצרות קונפליקטים	טריגר, טלי
ד"ר רות גונט	אוריינטציה המגדר של האם והאב כמנבאת את מידת מעורבות האב בטיפול בילדיו	ירדני, שיר
ד"ר אפרים תבורי	השפעת תפיסות קבוצת-על משותפת ותחרות בין קבוצות על תפיסת הממדים חום ויכולת של קבוצות החוץ	כהן, דליה
ד"ר רות גונט	הערכה וביקורת על מעורבות בני זוג בעבודה ובהורות: תפקידן הממתן של אידאולוגיות מגדר	כהן, חוה
ד"ר אפרים תבורי	יצוג העצמי והאחר בהקשר לקונפליקט בין דתיים וחילוניים בישראל: ניתוח מסגורי של תעמולת הבחירות לכנסת 1996-2006	כהן, מיכל
ד"ר אורלי בנימין	תפיסה מגדרית, אי בטחון תעסוקתי והקשר ביניהם	לב, קרן
ד"ר אורלי בנימין	תהליך התהוותה של שגרת הזוגיות אצל זוגות מעורבים עדתית בישראל	לביא, עינת

ד"ר אפרים תבורי	דרכי התמודדותן בתפקוד היומיומי של אמהות חד הוריות מברית המועצות לשעבר בהשוואה לאמהות חד הוריות ישראליות	לבר-צרפתי, ישראלה
ד"ר אורלי בנימין	ג'נדר ועמדות פמיניסטיות כמסבירים את תפיסת בעלת חוש ההומור ופרקטיקות והעדפות בהומור	ליברמן, שרון
ד"ר מיכאל כץ	יחסי התקשרות בין אחאים בריאים לאחאים עם פיגור שכלי	לוי, אורית
ד"ר אורלי בנימין	שמנות נראות בעולם העבודה בישראל – זהויות נשיות בין בושה לגאווה	משולם, שרית
ד"ר דיוויד רייר	הבדלים בין יחסם של מדענים בכירים ומדענים צעירים בישראל לניסויים שהם עורכים בבעלי חיים במסגרת מחקר ביו-רפואי	מרי, תמר
ד"ר אפרים תבורי	מניעים וזהות של הורים יהודים לא דתיים בבצוע ברית מילה לבנם בהשוואה להורים דתיים	סנה, תמר
ד"ר רות גונט	יחוס רגשות משניים לקבוצת הפנים והחוץ בקרב יהודים חילוניים ודתיים	סרטל, רננות
ד"ר רות גונט	השפעת ערכי האב והאם על מעורבות האב בטיפול בילדים	עומר-שמואלי, אורנה
ד"ר מיכאל כץ	המרכיב הרגשי בקבלת החלטות במצבי אסקלציה	פאני, מיטל
ד"ר דיוויד רייר	מקצועות, גוף ומגדר ביחסים בין העוסקים ברפואה משלימה ואלטרנטיבית לבין העוסקים ברפואה קונוונציונאלית	פבסנר, מאיה
ד"ר אורלי בנימין	הכעס הנשי והכעס הגברי בזוגיות שוויונית לעומת זוגיות מעברית: מחקר ארוך טווח	פודקמיין, יעל
ד"ר דיוויד רייר	מצוקה כלכלית, בריאות ובידוד חברתי	פרייס, מיכל
ד"ר רות גונט	השפעת עוצמת הזהות, בולטות הזהות, והתרבות הארגונית על מעורבות אבות בטיפול בילדים	צדיק, רקפת
ד"ר רות גונט	The Relationship between Job Satisfaction and Life Satisfaction: The Moderating Role of Gender and Occupational Gender	קליימק אגנישקה
ד"ר אורלי בנימין	הקשר בין עודף משקל, מידת טיפוח בעיני בן הזוג ויכולתן של נשים לבטא כעסים בחיי הנישואין	קמין, שרון
ד"ר רות גונט	השפעת אידאולוגיית המגדר של האם על תפיסותיה לגבי תפקוד האם ושביעות רצונה מהנישואים על נטייתה לשמירת סף האימהות	ריגר-שושני, חן
ד"ר רות גונט	אקטיבים דתיים בקרב יהודים חילוניים בישראל: מוטיבציות, הצדקות ומשמעויות	שחר, סיוון
ד"ר אורלי בנימין	התנסות בלחצי קריירה ומשפחה בקרב קצינות משטרה גרושות ונשואות	שץ, מירב